

ПОДОРОЖУЄМО І ВІДКРИВАЄМО СВІТ

Вивчаючи цю тему, ти:

- ✧ прочитаєш уривки із захопливої книжки Яна Ларрі "Незвичайні пригоди Карика та Валі";
- ✧ відкриєш для себе чимало цікавого про світ комах;
- ✧ довідаєшся, що робити в небезпечних ситуаціях;
- ✧ дізнаєшся, які відкриття змінили світ;
- ✧ пересвідчишся, що гриби ростуть не тільки в лісі, та дізнаєшся, як вберегти продукти від цвілі;
- ✧ навчишся виготовляти поробки із жолудів та бісеру.

- ✧ Хто із зображених персонажів щось досліджує чи відкриває щось для себе? Обґрунтуй свою думку.
- ✧ Назви зображені на малюнку громадські місця, у яких ти можеш дізнатися щось нове. Що саме?
- ✧ Які риси притаманні дослідникам? Які з них розвинені в тебе? А які тобі хотілося б розвинути? Чому?
- ✧ Назви всіх комах, яких бачиш на малюнку. Що ти про них знаєш? Розкажи.
- ✧ Про що могли б говорити зображені на малюнку люди? Інсценізуйте одну з можливих розмов.
- ✧ На чиєму місці ти би хотів / хотіла опинитися? Чому?

У кабінеті вченого

(За твором Яна Ларрі)

Хлопчик Карик і його сестричка Валя товаришують із професором Іваном Гермогеновичем. Якимось чином вони запросили дітей поспостерігати за фінальним етапом роботи над його винаходом – зменшувальною рідиною.

Карик постукав, але ніхто не озвався. Тоді він відчинив двері. Професора не було. Діти обійшли кабінет і почали розглядати банки, **кóлби**, різноманітні склянки.

– А в якій банці смачна рідина? – спитала Валя.

– Краще нічого не чіпай! – суворо сказав Карик.

– Я не чіпаю! – Валя підійшла до високої склянки із золотою рідиною, понюхала. Пахло персиками і ще чимось смачним. Валя відсorbнула трішки:

– Ой, як смачно! Покуштуй!

Карик поспіхом відпив кілька ковтків:

– Смачно... Та більше не пиймо – професор помітить.

Карик зібрався зіскочити з підвіконня на диван, аж раптом... диван помчав униз, наче ліфт із горішнього поверху. Кімната ніби розтягувалася... За хвилину там, де стояли книжкові шафи, вже здіймалися хмарочки. Крізь скло видніли велетенські книжки.

Карик ступив кілька кроків по підвіконню і раптом зупинився. Він узяв Валу за руку і, затаючись, сказав:

– Це, мабуть, була зменшувальна рідина. Професору і справді вдалося...

– А це що? – спитала Валя, вказуючи на потвору, яка нерухомо лежала на підвіконні. – Бабка? Така величезна?

– Вона така, як і була. Це ми з тобою стали крихітними...

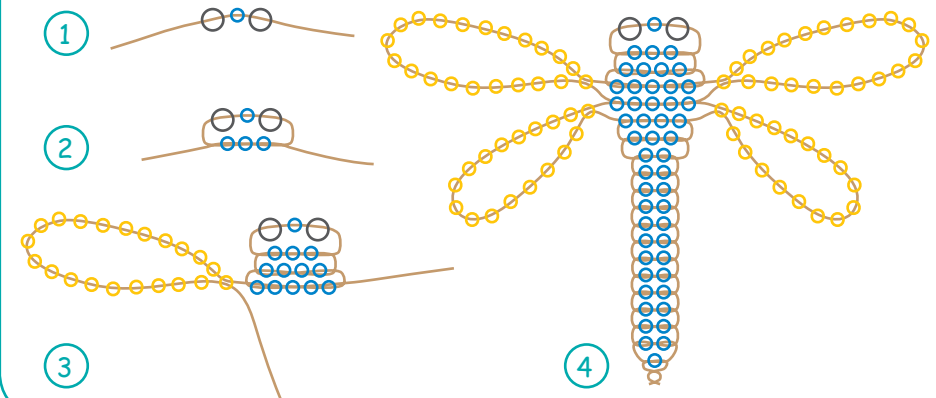
1. Під час обговорення пригоди Тимофій заявив, що Іван Гермогенович – винахідник. Чи погоджуєшся ти з хлопчиком? Свою думку доведи цитатами з тексту.

Винахідник – це людина, яка створює щось нове, невідоме до цього.

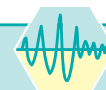
2. Визнач істинні твердження. Хибні перетвори на істинні.
 - ☀ Карик і Валя – однокласники.
 - ☀ Рідина у склянці була червоного кольору.
 - ☀ На підвіконні діти побачили бабку.
3. Карик сказав, що бабка – комаха. Назви відомих тобі комах. Чим вони відрізняються від інших тварин?
4. Створи з бісеру бабку. Скористайся відеоінструкцією: svitdovkola.org/4/porobka1

Підготуй: 1 м волосіні або дроту, 2 великі намистини для очей бабки, 50 маленьких – для тільця і 76 – для крилець.

5. Зріст Карика – 1 м 30 см, а Валі – 1 м 10 см. Випивши рідини, діти зменшилися в 5 разів. На скільки сантиметрів вищим від Валі став Карик?

Чи можуть винаходи бути небезпечними?

1. Після читання пригоди діти обговорювали, як винаходи хіміків полегшили наше життя. Діана сказала, що побутові хімічні речовини можуть бути небезпечними для здоров'я. Чи погоджуєшся ти з її думкою? Чому?

Засоби побутової хімії використовують для догляду за одягом, приміщеннями, автомобілями, миття посуду тощо.

2. На пакуваннях засобів побутової хімії зображені символи, які попереджають про можливу небезпеку. Прочитай, що вони означають.

 Подразник. Слід не допускати потрапляння цієї речовини в очі, ретельно мити руки після роботи з нею, працювати тільки в добре провітрюваних приміщеннях.

 Шкідливий. Засіб містить небезпечні для здоров'я речовини. Такий символ можна побачити на пакуваннях із фарбами та лаками.

 Їдкий. Може викликати сильні опіки й серйозні ураження шкіри. Часто цю позначку ставлять на етикетках засобів для очищення каналізаційних труб.

 Небезпечний для довкілля. Містить речовини, що створюють загрозу для природи.

☀ Із дозволу дорослих і за їх участі ознайомся з інформацією на пакуваннях засобів побутової хімії. Про що повідомляють виробники? Розкажи.

3. Змодельуйте подальші дії дітей в описаних ситуаціях. Яку першу допомогу можна надати в кожному з випадків?

Поліна та її братик Іван куховарили. Хлопчик відкрив пляшку з оцтом і надпив. Поліна побачила, що він почав задихатися.

Юля мила раковину і випадково крапнула на руку розчином для чищення. Шкіра почервоніла і пече.

Прибираючи, Степан перекинув коробку. Невідомий порошок, що був у ній, потрапив хлопчику в очі.

Правила поведження із засобами побутової хімії

☀ Зберігай засіб окремо від харчових продуктів.

☀ Користуйся захисними рукавичками й окулярами. Після роботи із засобом ретельно вимий руки.

☀ Не розбризкуй **аерозоль** поблизу вогню.

☀ Не пий і не куштуй нічого з пляшок та банок, уміст яких тобі не відомий.

Які відкриття змінили світ?

1. Катя міркувала, яку гру їй узяти в подорож, щоб не нудьгувати. Вирішила купити кубик Рубіка. Мама запропонувала придбати той, на який діє акційна пропозиція.

Яку частину коштів заощадила родина? Скільки решти повернула продавчиня, якщо мама дала їй купюру 500 грн?

2. Катя дізналася, як було винайдено кубик Рубіка.

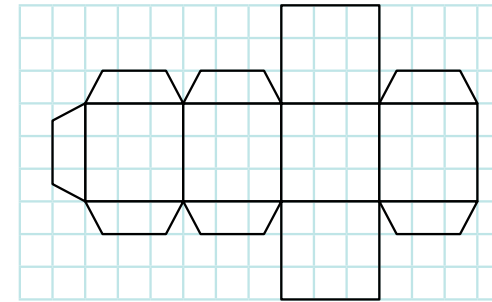
Архітектор Ерне Рубік для наочного пояснення студентам нового матеріалу виготовив 27 дерев'яних кубиків, кожен з гранями шести кольорів. Він замислився: чи можна скласти їх у великий куб, кожна грань якого була б одного кольору? Задача виявилася несподівано складною. Тоді у винахідника виникла ідея створити іграшку-головоломку.

Сформулюй два запитання за змістом тексту. Постав їх однокласникові або однокласниці й вислухай відповіді.

3. За 40 років кубик Рубіка придбали понад 350 мільйонів покупців. Як ти вважаєш, чи змінила світ ця головоломка? Як саме?

4. Марко взяв у подорож настільну гру, кубик для якої зробив сам. Виготовив такий кубик із картону. Скористайся відеоінструкцією: svitdovkola.org/4/porobka2

☀ Які ігри з використанням кубика тобі відомі? Пограй у них з однокласниками та однокласницями. Що ти відчуваєш, коли обирають гру, яку пропонуєш ти? Розкажи.

5. Дізнайся про винаходи, які народилися в нашій країні. Як кожен із них змінив світ? Розкажи.

Микола Амосов — лікар, що першим у світі зміг замінити пошкоджений **кліпан серця** на штучний.

Ганна Єльська зробила важливі відкриття про роботу живої **клітини**.

Євген Патон винайшов нову технологію з'єднання металів — електрозварювання.

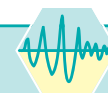

Перший у світі суцільнозварений міст, м. Київ

Ан-22 "Антей"

Єлизавета Шахатуні працювала в команді авіаконструкторів легендарного Ан-22. Завдяки її розрахункам вдалося досягти рекордної вантажопідйомності.

Тема Від давнини до сьогодення

Мета Дізнатися, як змінювалися предмети, якими ми користуємося, від часів їх винайдення до сьогодення.

Звернися
до алгоритму
на форзці

Я працюватиму
самостійно.

Я теж!

А ми створимо
спільний проєкт.

Учіться домовлятися

Дослідімо приладдя для письма.

Та ні, про одяг цікавіше!

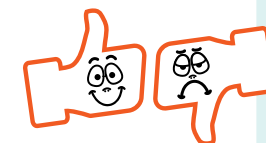
А мені здається, всім буде
цікаво дізнатися про перші
комп'ютерні ігри.

Я пропоную
простежити
історію телефона.

Як обґрунтувати свою пропозицію

- ☀ Подай ідею оригінального способу розкриття пропонованої теми.
- ☀ Наголосі на новизні й актуальності цієї теми для майбутніх слухачів.

Просто наполягати на втіленні саме своєї ідеї неконструктивно.

Щоб почати працювати разом, усі мають погодитися на той варіант, який надихає більшість членів групи.

Хто з'їдає зелених корів?

(За твором Яна Ларрі)

Карик і Валя на спині бабки перенеслися на берег озера. Професор, який про все здогадався, теж змінився і вирушив на допомогу, залишивши у схованці коробочку з порошком для збільшення. Трійко крихітних людей повільно долають свій шлях до порятунку.

– Ми нічого не їли відучора, – Карик ковтнув слину.

– Зараз добре поїмо... – Іван Гермогенович розглядав трав'яні дерева. – Ось! Тут пасуться стада корів.

– Корови на дереві?!

Мандрівники вилізли на верхівку, і Валя загукала:

– Ой, дивіться! Хіба це корови? Які зелені...

По краях листка блукали схожі на велетенські груші істоти з довгими ногами й загнутими хоботами.

– Знайомтеся, – сказав професор. – Це трав'яні корови – попелиці. Мурахи харчуються їхнім молоком. Пригощайтесь! – Він ліг на живіт біля зеленої калюжі й ковтнув: – Дуже смачно! Прошу!

Діти жадібно накинулися на густе солодке молоко.

Наївшись досхочу, мандрівники погойдувалися на листку, наче в колисці. Раптом поряд із гуркотом приземлилася черепаха завбільшки з танк. Її спина, червона із чорними плямами, виблискувала, мов лакована.

– Не бійтеся. Це сонечко. Воно сумирне...

Сонечко раптом збило ногою одну з корів, підім'яло під себе, і... від корови лишилася тільки зелена шкурка. І от на листку не залишилося попелиць. Сонечко із шурхотом розгорнуло крила і попливло над лісом...

1. Яке відкриття для себе ти зробив / зробила, читаючи пригоду? Розкажи.
2. Як ти вважаєш, твердження про сонечко у тексті — правда чи вигадка? Де можна перевірити цю інформацію?

Сонечка – хижаки. Дорослі жуки і личинки харчуються попелицями, листоблошками, щитівками і кліщами. Головні вороги сонечок – інші комахи, павуки та жаби. Птахи на них не полюють. Якщо ж усе-таки нападають, ці жучки виділяють отруйну пахучу речовину із суглобів ніг, яка відлякує хижаків.

Попелиця

Кліщ

Листоблошка

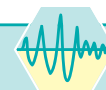

Сонечко

3. Побудуй у зошиті ланцюг живлення, де однією з ланок є жук сонечко.

Живі організми (рослини й тварини) з'єднані в **ланцюги живлення** (або харчові ланцюги), у яких кожна попередня "ланка" є поживою для наступної.

4. Створи сонечко – оздобу для одягу, орієнтуючись на фотопідказки або відеоінструкцію.
svitdovkola.org/4/porobka3

Чому важливо дотримуватися режиму харчування?

1. Карик і Валя не поснідали. Як ти до цього ставишся? А чим зазвичай снідаєш ти? Розкажи.

Сніданок надзвичайно важливий. Він заряджає розум і тіло енергією на весь день.

2. Олена вперше поснідала о 8 год 10 хв, а вдруге — об 11 год. Скільки часу пройшло між сніданками?

3. Аби не залишитися голодним / голодною поза домом, можна взяти із собою їжу. Склади меню із зображених продуктів. Чи таке саме меню у твоїх друзів? Чому?

Які продукти взяти з собою, щоб поїсти?

- ✱ Різноманітні.
- ✱ Безпечні для здоров'я.
- ✱ Зручні для споживання.
- ✱ Привабливі на вигляд.

Як ти маєш харчуватися

- ✱ Випивай щодня достатню кількість води.
- ✱ Їсти треба 4–5 разів на день, бажано в один і той самий час.
- ✱ Слід вибирати корисні продукти, не зловживати солоними горішками, сухариками, чипсами, фаст-фудом, газованими напоями та солодощами.

Білки є будівельним матеріалом для тканин організму.

Жири — джерело енергії. Вони допомагають зігрівати наш організм.

З **вуглеводів** виробляється енергія для активності організму.

Вітаміни — речовини, необхідні для росту та збереження здоров'я людини.

Мінеральні речовини потрібні для міцності кісток, роботи мозку та м'язів.

4. Склади власне меню сніданку, обіду чи вечері, орієнтуючись на свої харчові звички, смак і знання про корисність кожної страви для здоров'я.
5. Вважають, що дитині треба вживати 50 мл води на 1 кг маси її тіла. Скільки води ти маєш випивати за день? Чи споживаєш ти свою денну норму?

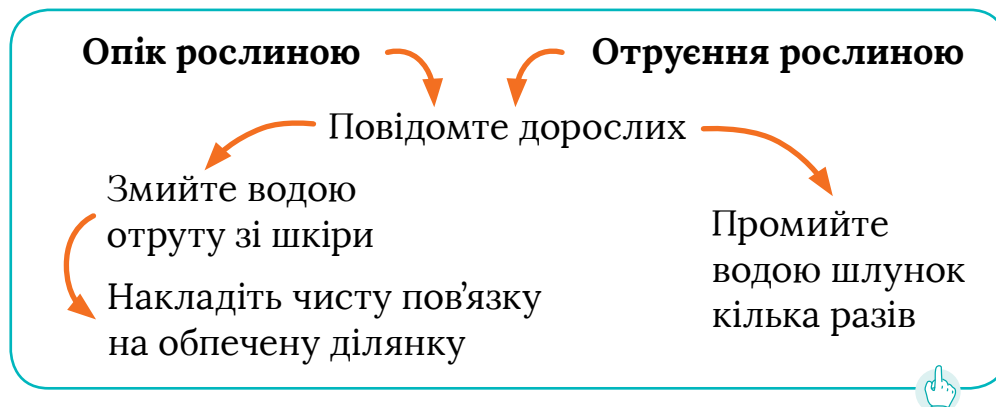
Які загрози чатують на нас у довкіллі та як їх уникнути?

1. “Яка краса!” — вигукнула Валя. На це Іван Гермогенович відказав: “Так, згоден. Проте у природі маємо бути дуже обережними”. Що він мав на увазі?
2. У довкіллі є небезпечні рослини. Розглянь зображення. Чи траплялися тобі такі рослини? Де? Розкажи.

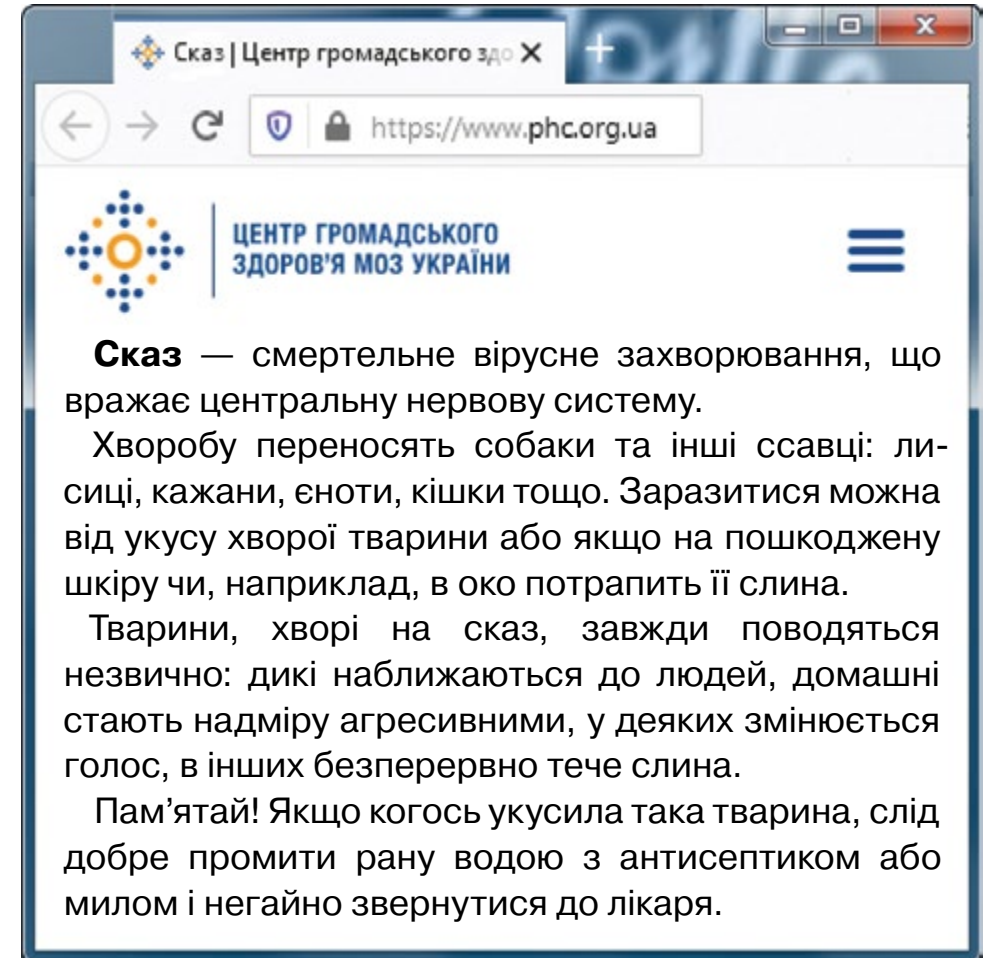

🔍 Довідайся, чим ці рослини небезпечні для людини.

3. Як надати першу допомогу тому, хто обпікся отруйною рослиною чи скуштував її? Змодельуйте ситуації.

4. Карик розповів про дивну поведінку однієї лисиці, яку колись бачив. Вона підійшла дуже близько до людей, ніби не боялася їх, при цьому дивно хрипіла. Як гадаєш, що могло спричинити таку поведінку тварини? Вислови свої припущення.
5. Валя запропонувала перевірити припущення в інтернеті. Діти відшукали ось таку інформацію.

Як ти вважаєш, чи можна довіряти цій інформації? Чому?

6. Які ще небезпеки можуть загрожувати людині в довкіллі? Наведи власні приклади і запропонуй способи виходу з небезпечних ситуацій без загрози для здоров'я.

1

Виросту, буду мікологом!

Міко... Ким? Що це за професія?

2

Мікологія — наука про гриби, а міколог — людина, яка їх вивчає.

3

Ет, що там цікавого! Подумаєш, гриби: сиріжки, опеньки, мухомори та лисички...

4

Не тільки! Дослідімо гриби, які можуть вирости у нас вдома.

ЯК ВРЯТУВАТИ ХЛІБ ВІД ЦВІЛІ

До початку досліду

- ☀ Пригадай, коли тобі доводилося бачити плісняву (цвілеві гриби). Поміркуй, що може знадобитися для її вирощування.

Матеріали та обладнання

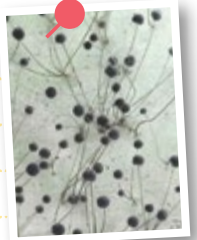
Хліб, пакет із застібкою, вода, пляшка з розпилювачем.

Хід досліду

1. Відріж шматочок хліба. Хліб — чудовий "ґрунт" для вирощування цвілі: вона живиться крохмалем, що міститься в борошні.
2. Злегка змочи хліб водою, але так, щоб він не розм'як.
3. Поклади хліб у пластиковий пакет, щільно закрій його і залиш у темному й теплому місці. Пластик збереже вологу і не дасть розповсюдитися шкідливим спорам гриба.
4. Щодня спостерігай за зростанням цвілі. Якщо хліб на вигляд сухий, обережно відкрий пакет і побризкай водою.

5. Розглянь вирощену цвіль, не відкриваючи пакета.

Такий гриб називають **білою хлібною цвіллю**. Вона поширена в усьому світі й росте на фруктах і хлібі. Уживати їжу із нею не можна! Аби вберегти продукти від цвілі, не зберігайте їх у поліетиленовому пакуванні.

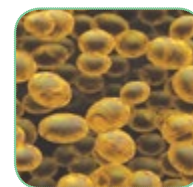

6. Дізнайся більше про корисні та небезпечні гриби. Розглянь гриби на фото. Які з них тобі знайомі? Про які тобі цікаво довідатися? Розкажи.

Шапинкові

Ріжки — гриби, що паразитують на злакових

Дріжджі

Трутовики — гриби, що ростуть на деревах

- ☀ Що станеться на планеті, якщо з неї зникнуть усі гриби?

Рослина-схованка

(За твором Яна Ларрі)

Мандрівники підходили ближче й ближче до озера, на протилежному березі якого професор залишив сховок зі збільшувальним порошком. Аж раптом зникла Валя...

— Далеко вона піти не могла, — сказав Іван Гермогенович. — Треба шукати.

— Я маю зачіпку! Валя кричала: “Я лізу на дерево”.

— Ходім мершій туди, де це було! — гукнув професор.

У гаю Карик показав рослини, обвішані жовтими куклями. Професор запитав, коли саме зникла Валя.

— Вранці. Сонце ще не світило, — відповів хлопчик.

— Отже, Валя сидить у квітці енотери.

— А вона там не задихнеться? — захвилювався Карик.

— Ні. Почекаємо, увечері квітка розкриється.

— Дивна квітка, — невдоволено промовив Карик. — Інші розкриваються зранку, а ця чомусь увечері.

— Заморська гостя. Років чотириста тому її насіння завезли в Європу з Америки. А нині на берегах річок цю іноземку можна зустріти частіше, ніж інші, місцеві рослини.

— Але ввечері вона точно розкриється?

— Авжеж. Щовечора енотера розцвітає, а вранці її квіти закриваються. Недарма її прозвали нічною свічкою!

Чекаючи, мандрівники задрімали. Карикові снилося, ніби метелик із райдужними крилами термосить його за носа. Розплющивши очі, хлопчик побачив Валю.

— Дивина! — весело вигукнув Карик. — Дівчинка, що зникла, з'являється знову!

А Іван Гермогенович лише міцно обійняв Валю.

1. Прочитавши пригоду, учні 4-го класу вирішили пограти в гру “Чарівний клубочок”. Пограйте у неї й ви. По черзі кидайте клубок ниток, формулюйте запитання за змістом тексту і відповідайте на них.

Що ти дізнався про енотеру?

Увечері енотера розквітає, а вранці її квіти закриваються.

2. Сашко почав спостерігати за енотерою і дослідив, що її квіти розкриваються близько 8-ї години вечора.

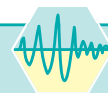
Досліди, які ще рослини можуть замінити годинник.

3. Склади і розв'яжи задачу, використовуючи зібрані дані. Обміняйтеся складеними задачами з однокласниками та однокласницями і розв'яжіть їх.

Деякі квіти розкриваються й закриваються в один і той самий час. Шведський ботанік Карл Лінней склав список із 50 рослин, які можуть підказувати, котра година. Потім висадив ці рослини в саду на спеціальну клумбу й отримав квітковий годинник. Тепер такі годинники можна побачити в деяких ботанічних садах.

Що робити, якщо заблукаєш у лісі?

1. Четвертокласники обговорювали, як слід поводитись, якщо заблукаєш у лісі. Прочитай міркування дітей. З якими твердженнями ти погоджуєшся? Чому?

Треба йти далі стежкою. Її протоптали люди, тож вона й виведе до людей.

Краще залишатися на місці й чекати, поки тебе хтось знайде.

Якщо голосно кричати, люди тебе почують.

Можна повернутися назад тією самою дорогою.

Якщо ти заблукав / заблукала у природі

- ☀ Зберігай спокій. У схвилюваному стані важко зосередитись.
- ☀ Зупинися. Не роби жодного кроку, поки не вирішиш, як дістатися до місця, звідки починається знайомий шлях.
- ☀ Пригадай останню прикмету на знайомій частині шляху, якісь орієнтири – залізницю, річку, шосе.
- ☀ Якщо знайомих орієнтирів немає, залізь на високе дерево – погляд з висоти допомагає краще зорієнтуватися.
- ☀ Якщо поблизу є струмок, іди вниз за течією. Він виведе до річки, річка – до людей.

2. Максим пригадав, як напередодні походу дідусь поклав до його наплічника деякі речі. Розглянь зображення. У якій ситуації знадобиться в лісі кожна річ? Розкажи.

3. Прочитайте описи ситуацій та змодельуйте поведінку дітей у кожній з них.

- ☀ Марина запропонувала Іринці прогулятися в лісочку неподалік. Іринчиних батьків удома не було.

Залиши батькам записку: коли, куди і з ким ти йдеш, коли плануєш повернутися.

Ніколи не куштуй незнайомих рослин, грибів – вони можуть бути отруйними!

- ☀ Під час прогулянки Петро побачив на куші привабливі незнайомі ягідки.

- ☀ Діти пішли до лісу о восьмій ранку. Сонце світило справа. О десятій годині вони зрозуміли, що заблукали.

Якщо на початку ранішньої або вечірньої прогулянки сонце було справа, то щоб вийти з лісу, слід рухатися так, аби воно світило зліва.

4. Які інші способи вибратися з лісу ти знаєш? Розкажи.

Як мандрують рослини?

1. Повернувшись із лісу, Тарас побачив на штанях реп'яхи і почав знімати їх, щоб мама не сварилася. Хлопчик роздратовано бубонів: "І чого вони причепилися до мене?".

Як би ти
відповів / відповіла
на запитання
Тараса?

Реп'яхи – народна назва плодів і суцвіть рослин родини Айстрових.

Спеціальними гачками вони чіпляються за одяг або шерсть тварин і так поширюються на нові території, де за сприятливих умов проростають.

2. Тарас довідався, що є різні способи поширення рослин: вітром, водою, тваринами або людьми, самопоширенням. Розглянь зображення. Розкажи, як "мандрує" кожна з цих рослин.

Папороть

Водяний горіх

Крилатка клена

Горобина

Жолуді дуба

Кульбабки

Огірок-пирскач

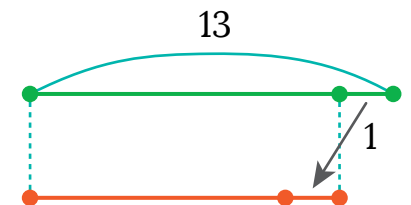
Будяк

✧ Які джерела інформації допоможуть перевірити припущення? Перевір, чи правильно виконано завдання.

3. Створи поробку з плодів рослин за зразком, відеоінструкцією або власним задумом.
svitdovkola.org/4/porobka4

4. В Олега було 13 жолудів. Коли він віддав один Інні, жолудів у них стало порівну. Скільки жолудів було в Інни спочатку?

5. Наталя довідалася, що відомий нам кабачок "примандрував" із Мексики, де споживали лише його насіння. А які ще рослини-мандрівники вирощують в Україні?

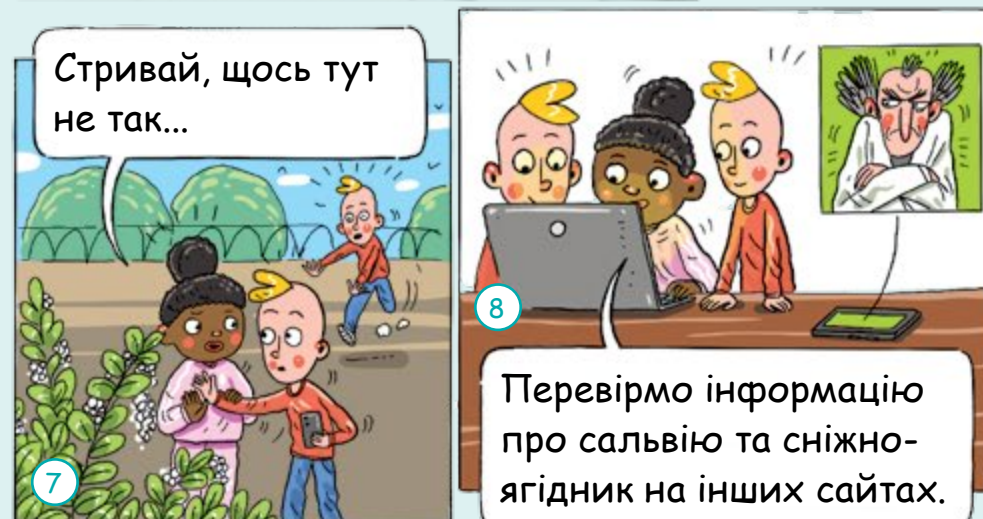
Професор Фейковський vs* 4-А. Раунд 1

Сучасні школярі такі хитрі! Нічого самі не знають, усе в інтернеті знаходять. От я їх провчу...

- ❄ Чи погоджуєшся ти з думкою професора Фейковського про сучасних школярів? Чи часто ти шукаєш інформацію в інтернеті? Чи завжди їй можна довіряти?
- ❄ Яка інформація про сальвію та сніжноягідник є істинною? Знайди відомості про них на кількох сайтах і порівняй.
- ❄ Чи доводилося тобі бачити ці рослини?

*vs — скорочення від латинського слова *versus* — “проти”.

- ❄ Що допомогло школярам оминати пастку професора? Як ти вважаєш, які емоції та відчуття вони переживали?
- ❄ Чи відомий тобі термін “критичне мислення”? Як ти його розумієш? Мислити критично — це когось критикувати? Чи це означає вдумливо ставитися до будь-якої інформації?
- ❄ Який мобільний додаток, на твою думку, був би корисний школярам?

Такий великий маленький світ

(За твором Яна Ларрі)

Професор, Карик і Валя осідлали джмеля і нарешті наблизилися до схованки зі збільшувальним порошком.

Перекидаючись, мандрівники покотилися по м'якому синьому полю, вкритому горбами й пагорками.

– Дивно... – бурмотів професор, обмацуючи гладенький круглий камінь, схожий на млинове жорно, – що ж це таке? А он іще... І ще... Та це ж гудзики мого піджака!

– А де коробочка зі збільшувальним порошком?

– Ось вона!

Діти кинулися до коробочки, а Іван Гермогенович схвилювано мовив:

– Друзі, за хвилину ми знову станемо великими. Ви побачили лише крихітний куточок сусіднього з нами світу... Ми часто не звертаємо на нього уваги, мало знаємо його. А його життя міцно пов'язане з нашим... Ось, наприклад, комар – ніби звичайна маленька комаха. А чи відомо вам, що деякі комарі вбивають мільйони людей?

– Комарі? Неможливо! Як же це вони?..

– Дуже просто! Є такі комарі, які розносять малярію – смертельну хворобу. Цей вид комарів так і назвали – малярійні. Тож коли вчені це з'ясували, то стали шукати способи боротьби з цими небезпечними комахами.

– А чому ж не можна знищити всіх комах?

– Бо всі вони для чогось потрібні. І навіть від небезпечних для людей комах є якась користь – вони запилюють квіти чи стають їжею для інших тварин.

– Нумо нарешті збільшуватися! – вигукнула Валя.

1. Знайди в тексті інформацію, яка викликає сумнів або з якою ти не погоджуєшся. Поясни, чому. Як її перевірити? Використай для цього різні джерела.
2. Чи багато ти знаєш про комах? Перевір себе – визнач істинні твердження.

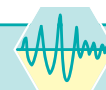
- ☀ Ентомологія – наука, що вивчає комах.
- ☀ Мурахи більшу частину свого життя сплять.
- ☀ Комарі харчуються лише кров'ю.
- ☀ У бджіл добре розвинений нюх.
- ☀ Комарі ведуть нічний спосіб життя.

3. Петро пригадав, як улітку його вжала бджола і місце укусу сильно почервоніло й свербіло. Що слід робити в таких випадках? Змодельуйте ситуацію надання першої допомоги в разі укусу комах.

Перша допомога при укусі комах

- ☀ Промий місце укусу водою і милом.
- ☀ Поклади на нього холодний компрес, щоб запобігти набряканню.
- ☀ За рекомендацією лікаря приймай антигістамінні (протиалергічні) препарати для зменшення свербіж.
- ☀ Якщо ти вже роздряпав / роздряпала шкіру, оброби ранку антисептиком.

Чим небезпечні комахи для людини?

1. Орест розказав у класі, що мухи й нині можуть переносити численні хвороби. Діти стали розповідати, як захищаються від цих комах у їхніх родинах, і виявили 5 різних способів. А скільки відомо тобі? Назви їх.
2. Влад та Оля розмірковували про користь і шкоду від комах. Продовж їхній діалог.

Муха шкідлива, бо розносить хвороби.

Муха корисна, бо знищує рештки згнилих рослин.

Метелик гарний, ...

☀ Чи можна однозначно стверджувати, що якась комаха корисна або що вона шкідлива? Чому?

3. Роксолана прочитала в інтернеті новину: "Учені з'ясували, що таргани корисні для здоров'я людини, бо знищують цвіль у помешканні". Як дівчинка може перевірити цю інформацію? Чи маємо ми вірити всьому, що прочитали в інтернеті?
4. Мар'яна згадала, що попелиці цього літа зіпсували на городі її дідуся $\frac{2}{3}$ всієї капусти. Тож її зібрали лише 10 кг. Який урожай могла б отримати родина, якби вчасно вдалася до захисних заходів?

5. Матвій вирішив, що турун — шкідник, і став топтати цих жуків на подвір'ї. Старший брат, побачивши це, вигукнув: "Негіднику, ти нищиш корисних комах!" — і сильно штовхнув хлопчика. Що при цьому міг відчувати Матвій? Поміркуй, чи були порушені його права. Як ти оцінюєш дії кожного з братів?

Твої права

Згідно з Конвенцією про права дитини

На життя

На захист від насильства

На достатнє харчування і чисту воду

На відпочинок і дозвілля

На освіту

На охорону здоров'я

На особливе піклування та допомогу

На свободу думки, совісті та релігії

Які почуття викликає завершення мандрівки?

1. Хто з персонажів твору Яна Ларрі "Незвичайні пригоди Карика та Валі", на твою думку, залишився задоволений мандрівкою? Чому ти так вважаєш?

2. Вираз обличчя може багато розповісти про почуття людини. Коли головні герої твору відчували такі емоції? Перекажи ці епізоди.

А

Б

В

Г

3. Чи змінилося, на твою думку, життя Карика й Валі після подорожі з професором? Як саме? Продовж діалог.

Захоплива була мандрівка!

Я стільки цікавого для себе відкрила!..

?

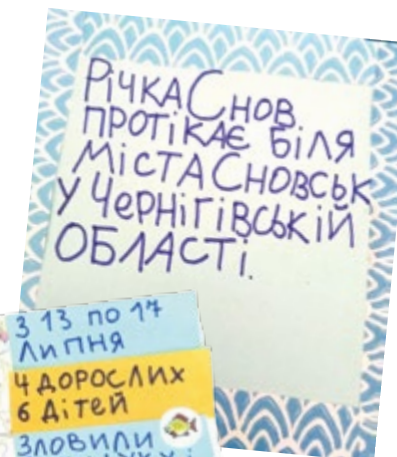

?

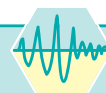
4. На згадку про подорож Карик і Валя зробили тревелбук. А Миколка й Оксанка влітку мандрували Чернігівщиною. Розглянь сторінки їхньої книжечки спогадів. Чим запам'яталася дітям мандрівка? Розкажи.

Тревелбук – художньо оформлений звіт про мандрівку у вигляді книжечки, створеної власноруч.

5. Персонажі повісті вирушили в мандрівку 20 серпня, а завершили її 4 вересня. Скільки днів тривали їхні пригоди?
6. Чи любиш ти мандрувати? Пригадай подорож, яка тобі запам'яталася найбільше, і розкажи про неї за планом.
- ☀ Куди і з ким ти мандрував / мандрувала?
 - ☀ Чим тобі запам'яталася ця подорож?
 - ☀ Які емоції вона в тебе викликала?
 - ☀ Які відкриття для себе ти зробив / зробила під час мандрівки?

Перевір себе

1. Учні й учениці 4-го класу дізналися, що 30 вересня — Всеукраїнський день бібліотек, і вирішили організувати екскурсію до шкільної бібліотеки. “Бібліотекарка залюбки відповість на запитання, які вас цікавлять”, — сказала вчителька. Ось про що вирішили запитати діти.

Скільки всього книжок у шкільній бібліотеці?

Чи любите ви читати?

Яка найпопулярніша книжка в нашій бібліотеці?

А про що запитав / запитала б ти? Постав свої запитання бібліотекарю / бібліотекарці та вислухай відповіді.

2. Діана в бібліотеці вивчала “Енциклопедію комах”, адже хотіла більше дізнатися про представників цієї групи тварин. Про яких із зображених істот Діана не знайшла інформації в цій книжці? Чому? Свою думку обґрунтуй.

Оса

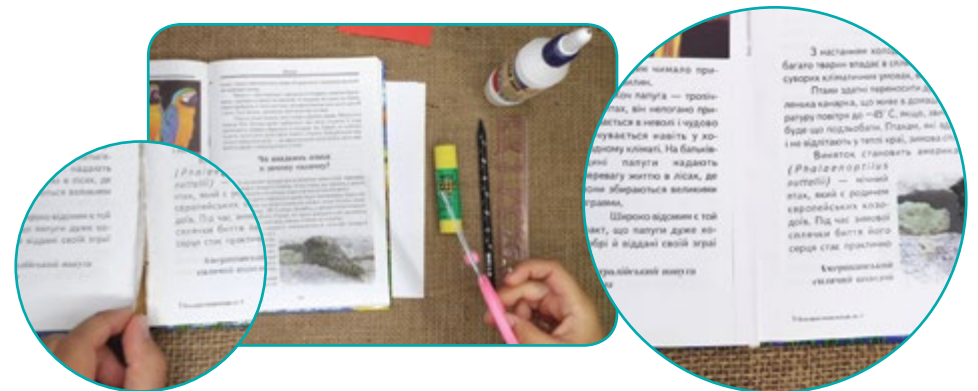

3. Побудуй у зошиті ланцюг живлення, де однією з ланок є будь-яка комаха.

4. Роман вирішив підкріпитися перед тим, як іти до бібліотеки: вийняв із портфеля пляшку з газованою водою і чипси. Чи схвалюєш ти такий вибір хлопчика? Чому? Наведи приклади перекусів, які не завдають шкоди здоров'ю.

5. Нещодавно Захар із татом замовили в інтернет-магазині дві книжки. Яка вартість покупки, якщо ціна однієї книжки — 256 грн, другої — у 2 рази менша, а послуга доставки коштувала 65 грн?
6. Дорогою до бібліотеки Марина побачила, як горобці ласують плодами горобини. Ти, мабуть, знаєш, що в такий спосіб птахи повсюди розносять її насіння. Які ще способи поширення рослин тобі відомі? Наведи приклади плодів і насіння, які розповсюджуються за допомогою вітру.
7. Микола з друзями вирішили “підлікувати” книжки власноруч. Відремонтуй і ти книжки у шкільній або класній бібліотеці. Скористайся відеоінструкцією: svitdovkola.org/4/porobka5

8. Які відкриття ти зробив / зробила для себе, вивчаючи цю тему? Розкажи.

